

SLÅTTERBLADET

NR 1/2013

LÄNSSTYRELSENS NYHETSREV FÖR ALLA SOM ÄGER ELLER SKÖTER ÄNGSMARK I VÄRMLAND

I DETTA NUMMER:

Läget för Värmlands ängar

Mer än 40 procent av Värmlands ängar saknar skötsel. De mest känsliga arter försvinner efter några få år och lösly börjar komma in som här i Västra Aborrsjön, Gunnarskog.

Läget för ängarna i Värmland

Enligt miljömålet "Ett Rikt Odlingslandskap" som riksdagen antog år 2000 skulle samtliga ängar i Sverige senast 2010 skötas på ett sådant sätt att deras värden bevaras. Därutöver skulle 5000 hektar igenväxta ängar restaureras i Sverige. Tyvärr har målen långt ifrån uppnåtts.

De nya miljömålen som tagits fram på nationell nivå efter 2011 är inte alls lika tydliga som de tidigare målen. De nya målen innehåller exempelvis inga siffror alls gällande varken kvantitet eller kvalitet. Varje länsstyrelse har möjlighet att lägga till regionala mål under våren 2013. Ansvarig för detta när det gäller ängarna i Värmland är Maria Sundqvist.

Hur många ängar finns det?

Enligt Ängs- och betesmarksinventeringen TUVÅ finns det 321 ängsobjekt i Värmland.

Det finns såklart några till som inte kommit med i inventeringen, det händer mer eller mindre varje år att vi "fyndar". Å andra sidan är det också ängar som ska bort ur inventeringen, till exempel för att de vuxit igen. De 321 ängsobjekten har en samlad areal på 250 hektar, vilket innebär en genomsnittlig storlek på 0,78 hektar.

Var i länet finns ängarna?

Som man kan se i diagrammet på nästa sida så är det tre kommuner i Värmland som har betydligt fler ängar än övriga kommuner, nämligen Torsby, Sunne och Arvika - kommuner som ligger runt 70 ängar per kommun. Fyra kommuner: Säffle, Årjäng, Filipstad och Hagfors har också relativt många ängar, ca 20 ängar per kommun. Området med ängar sammanfaller till stor del med "Finnskogen".

Vem äger ängarna?

Ängarna ligger utspridda och oftast långt isär och det finns i stort sett lika många markägare som ängar. Bara några enstaka av ängarna finns på gårdar där det bedrivs aktivt jordbruk med djurhållning. Relativt många ängar finns vid fastigheter som idag används som fritidshus. På sätternas finns ibland många fastighetsägare på en äng. Bergvik Skog är ett undantag från ovanstående och äger 54 ängsobjekt vilket motsvarar ca 17 procent av länets ängar. Huvuddelen av Bergviks ängar finns i Glaskogen och i Hagfors-Filipstadstrakten.

Hur står det till med skötseln av ängarna?

Jordbruksverket har tagit fram statistik för hur många av länets ängar som sköts med miljöersättning. Sammanställningen till vänster visar att det finns mycket stora variationer mellan länen.

Varför så stora skillnader i anslutningen till miljöersättningen?

Det kan finnas flera förklaringar till de stora skillnaderna. Ersättningen är lika stor i hela landet, ca 12 400 kr per hektar och år, fast ängarna är väldigt olika. I Norrbotten och Västernorrland är en stor del av ängarna myrslätter som går att slå med breda manuella slätterbalkar och där mängden hö som ska forslas bort är liten. Även många ängar söderut i Sverige är mer släta och mindre steniga än till exempel Värmlands hackslättmarker. Mer jobb per hektar innebär naturligtvis sämre betalt för arbetet.

En annan delförklaring kan vara att ängarna söderut i Sverige i högre grad finns på aktiva jordbruk där man redan söker diverse jordbruksstöd. Steget att även söka för ängen är då litet och arbetet består bara av att lägga till någon rad i en ansökan som ändå ska göras. Värmlands ängar ligger till stor del på fastigheter där inget annat jordbruk bedrivs och det kan vara en tröskel att ge sig in i att söka miljöersättning enbart för ett eller några få små skiften.

ANDEL (%) AV ÄNGARNA I TUVÅ SOM SKÖTS MED MILJÖERSÄTTNING

Med 21 procent har Jämtland landets lägsta anslutning till miljöersättningen. Värmland och Västerbotten med 28 procent kommer på en delad nästjumboplatz.

RIKET	61
BLEKINGE	74
DALARNA	33
GOTLAND	58
GÄVLEBORG	53
HALLAND	34
JÄMTLAND	21
JÖNKÖPING	62
KALMAR	83
KRONBERG	46
NORRBOTTEN	49
SKÅNE	78
STOCKHOLM	36
SÖDERMANLAND	83
UPPSALA	63
VÄRMLAND	28
VÄSTERBOTTEN	28
VÄSTERNORRLAND	49
VÄSTMANLAND	92
VÄSTRA GÖTALAND	64
ÖREBRO	73
ÖSTERGÖTALAND	72

Det kan också ha betydelse att många ängar finns hos lite äldre brukare som inte vill binda sig för femåriga åtaganden.

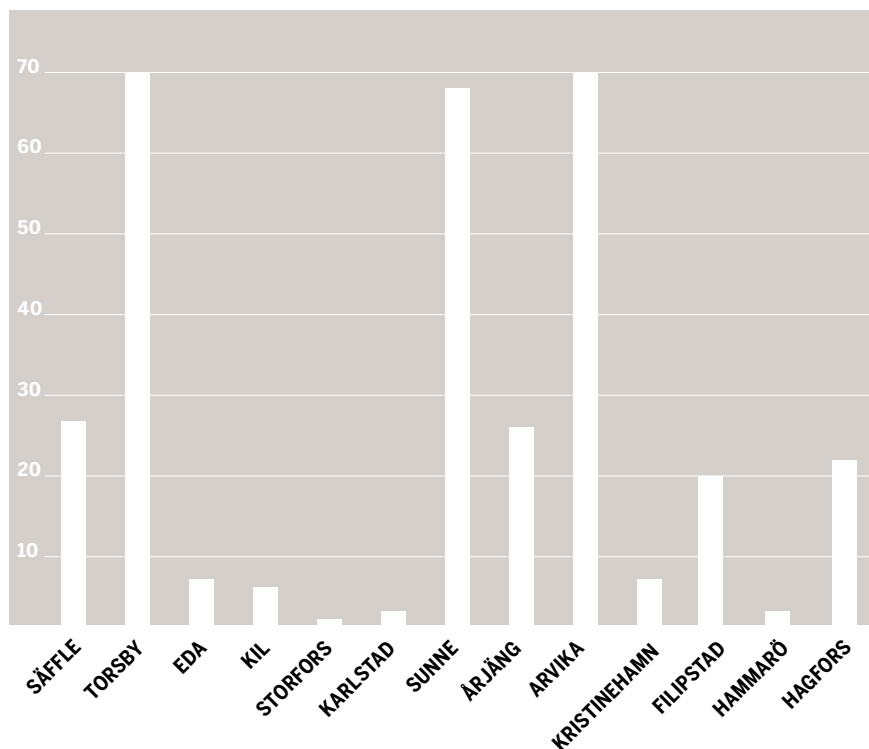
Vi vet också att det finns några som låter bli att söka ersättning för att slippa regler, kontroller, m.m.

Regional miljöövervakning

Ängarna i TUVÅ återbesöks regelbundet. Varje år från slutet på september återbesöker Maria Sundqvist på Länsstyrelsen en femtedel av ängarna. Vid dessa återbesök har det framkommit att knappt 60 procent av ängarna sköts.

Det innebär att minst lika många ängar sköts utan miljöersättning som med i Värmland och att drygt 40 procent av ängarna saknar skötsel! ♦

ÄNGAR I VÄRMLAND, ANTAL OBJEKT PER KOMMUN

Ängsmark som inte slagits på många år. Skogen håller på att ta över. Vårbrodd och ängsskallra finns det fortfarande de gott om.

Returadress:
Länsstyrelsen Värmland
651 86 KARLSTAD

B

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Som mottagare av detta nyhetsbrev finns du med i ett adressregister hos Länsstyrelsen Värmland

SLÅTTERBLADET

Slåtterbladet är ett nyhetsblad för alla som äger eller sköter ängsmark i Värmland. Syftet är att skapa kontakter mellan ägare och brukare av ängar och andra som vill delta i skötseln samt att diskutera vad som kan göras för att få ängarna skötta. Syftet är också att samla och sprida kunskap om ängar och ängsskötsel men också att sprida information om relevanta kurser, arrangemang, m.m.

Prenumeration är gratis. Vill du vara miljövänlig så be att få slåtterbladet som pdf istället (då sparar vi även portokostnader). Vill du prenumerera eller avsluta din prenumeration så hör av dig.

Annonser, insändare, synpunkter, m.m. skickas till Lise Wichmann Hansen, Länsstyrelsen. Nr 2 2013 kommer ut till midsommar, manusstopp är 1 juni.

UTGIVARE

Länsstyrelsen Värmland
651 86 Karlstad
054-19 70 00
varmland@lansstyrelsen.se

KONTAKT

Lise Wichmann Hansen
lise.wichmann.hansen@
lansstyrelsen.se 054-19 72 16

PUBL.NR

2013:10

Länsstyrelsen
Värmland

www.lansstyrelsen.se/varmland

Vad vill du läsa om i Slåtterbladet?

Hör av dig med tips, idéer, önskemål m.m. Och kom ihåg att annonsering är gratis så länge det har relevans för ängsskötsel i Värmland! Nästa nummer kommer ut till midsommar och då är det läge att göra reklam för slåttergillen m.m. Manusstopp för nästa nummer är 1 juni!

ENSKILD RÅDGIVNING I VÄSSNING AV LIE

Som något nytt erbjuder Länsstyrelsen under 2013 kostnadsfri enskild rådgivning i vässning av lie, både knackning och slipning. Verksamheten finansieras via Landsbygdsprogrammet.

Vi har under många år arrangerat kurser i lieslätter inklusive slipning och knackning av liar. Vi ser att många som gått kurser återkommer och vill gå kurs igen, främst för att få repetition på vässningen. Man lär sig inte allt på en dag, och när man hållit på ett tag hemma på egen hand dyker frågorna och osäkerheten upp och kanske blir inte lien riktigt lika vass som på kursen heller.

För att boka
tid, ring Staffan
Lundaahl:
0590-230 92
eller 0702-67 72 92

